

شعر خواندن حضرت زهرا

کلیدواژه: امام حسین، امام حسین، یازی، رقص، حضرت فاطمه، تکان دادن اطفال **ترقص**.
پرسش: با توجه به روایت «کانت ترقص ابنها حسنا... انت شبیه بابی لست شبیها بعلی» که در جلد ۴۳ **بخار الانوار** ص ۲۸۶ آمده است، آیا حقیقت دارد که حضرت زهرا (سلام الله علیها) فرزندانشان را به رقص در می‌آوردند؟ و در قسمت بعدی روایت، آیا کلام حضرت که فرمودند تو شبیه پدرم هستی و شبیه علی نیستی درست است؟
پاسخ: «ترقص» که در روایت آمده، به معنای حرکت دادن و تکان دادن بچه است که طبیعی بوده و حتی امروزه نیز آن را انجام می‌دهند و **رقص** به معنای **حرام** آن در آن سنین و این که به وسیله فرد دیگری برای **انسان** انجام شود، معنا ندارد.

فهرست مندرجات

- ۱ - وقت گذاشتن برای اطفال
- ۲ - چند نکته
- ۳ - پانویس
- ۴ - منبع

وقت گذاشتن برای اطفال

وقت گذاشتن برای اطفال و بازی با آنها بویژه توسط **پدر** و **مادر**، امری طبیعی بوده و از **پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم)** و **اهل بیت (علیه السلام)** نیز موارد این چنینی نقل شده است. برای نمونه، از **حضرت زهرا (سلام الله علیها)** نیز چنین رفتاری نقل شده است:

«کانت فاطمة ترقص ابنها حسنا و تقول:

اشبه اباک یا حسن و اخلع عن الحق الرسن و اعبد لها ذا منن و لا توال ذا الاحن»

[۱] ابن شهر آشوب مازندرانی، مناقب آل ابی طالب (علیهم السلام)، ج ۳، ص ۲۸۹، قم، انتشارات علامه، چاپ اول، ۱۳۷۹ق.

[۲] مجلسی، **مجد باقر، بخار الانوار، ج ۴۳، ص ۲۸۶، بیروت، دار احیاء التراث العربی، چاپ دوم، ۱۴۰۳ق.**

همانا فاطمه (سلام الله علیها) فرزندش حسن را تکان می‌داد و می‌گفت: حسن جان! مانند پدرت باش و ریسمان را از گردن حق بردار (حق را آزاد کن). خدای احسان کننده را **پرستش** کن و با افراد **دشمن** و **کینه توز** دوستی (و رفاقت) مکن. همچنین برای **امام حسین (علیه السلام)** این شعر را می‌خواندند:

«انت شبیه بابی لست شبیها بعلی»

[۳] **مناقب آل ابی طالب (علیهم السلام)، ج ۳، ص ۲۸۹.**

[۴] بحرانی اصفهانی، عبدالله بن نور الله، عوالم العلوم و المعارف و الاحوال - الامام علی بن ابی طالب (علیه السلام)، ج ۱۱، ص ۸۹۸، محقق، مصحح، موحد ابطحی اصفهانی، **مجد باقر، قم، مؤسسه الامام المهدی (عجل الله فرجه الشریف)**، چاپ دوم، ۱۳۸۲ش.

حسین جان! تو به پدر من شباهت داری و شبیه پدر خودت علی نیستی.

البته در برخی از منابع نقل شده که این شعر را ابوبکر نیز (با تغییری اندک) خطاب به **امام حسین (علیه السلام)** گفته است: «ابوبکر بعد از **نماز عصر** از **مسجد** خارج شد و دید که حسن بن علی با اطفال مشغول بازی است، پس او را بر روی دوش خود گذاشت و می‌خواند: (بابی، شبیه بالنبی لا شبیه بعلی) و **امام علی (علیه السلام)** نیز این صحنه را می‌دید و لبخند می‌زد».

[۵] **بخاری، مجد بن اسماعیل، الجامع المسند الصحیح المختصر من امور رسول الله و سنته و ایامه (صحیح البخاری)، محقق، مجد زهیر بن ناصر الناصر، شرح، تعلق، ذیب البغا، مصطفی، ج ۴، ص ۱۸۷، بیروت، دار طوق النجاة، چاپ اول، ۱۴۲۲ق.**

[۶] ابن بطریق، یحیی بن حسن، عمدة عیون صحاح الاخبار فی مناقب امام الابرار، ص ۲۹۷، قم، مؤسسه النشر الاسلامی، چاپ اول، ۱۴۰۷ق.

چند نکته

حال با توجه به این اشعار باید به این نکات توجه نمود:

۱. «ترقص» که در روایت آمده، به معنای حرکت دادن و تکان دادن بچه است که طبیعی بوده و حتی امروزه نیز آن را انجام می‌دهند و **رقص** به معنای **حرام** آن در آن سنین و این که به وسیله فرد دیگری برای **انسان** انجام شود، معنا ندارد.
۲. سرودن شعر برای فرزند و بازی با آنها در زمان **پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم)** امری مرسوم بود و در تاریخ موارد بسیاری نقل شده است.
- [۷] ابن ابی طاهر، احمد، بلاغات النساء، ص ۲۵۴، قم، الشریف الرضی، چاپ اول.

- ۱۸] ابن منظور، مجد بن مکرم، لسان العرب، محقق، مصحح، میر دامادی، جمال الدین، ج ۱۵، ص ۴۸۶، بیروت، دار الفکر للطباعة و النشر و التوزیع، دار صادر، چاپ سوم، ۱۴۱۴ق،
- ۱۹] ثعلبی نیشابوری، احمد بن ابراهیم، الكشف و البیان عن تفسیر القرآن، ج ۹، ص ۲۰۰، بیروت، دار احیاء التراث العربی، چاپ اول، ۱۴۲۲ق. و امروزه نیز امری مرسوم و طبیعی می‌باشد.
۲. آنچه در مورد اشعار **حضرت زهرا (سلام الله علیها)** نقل شده، اگر چه به لحاظ سندی، چندان سند محکمی نداشته و نمی‌توان آن را قطعی دانست، اما به لحاظ محتوایی اشکالی ندارد.
۳. بحث شبیه بودن یا نبودن به **یدر**، به صورت معمول بی احترامی به حساب نمی‌آید و در این نقل مذکور نیز نمی‌توان شعر **حضرت زهرا (سلام الله علیها)** را بی احترامی به امام علی (علیه‌السلام) دانست.

پانویس

۱. [↑](#) ابن شهر آشوب مازندرانی، مناقب آل ابی طالب (علیهم‌السلام)، ج ۲، ص ۳۸۹، قم، انتشارات علامه، چاپ اول، ۱۳۷۹ق.
۲. [↑](#) مجلسی، مجد باقر، بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۲۸۶، بیروت، دار احیاء التراث العربی، چاپ دوم، ۱۴۰۳ق.
۳. [↑](#) مناقب آل ابی طالب (علیهم‌السلام)، ج ۳، ص ۳۸۹.
۴. [↑](#) بحرانی اصفهانی، عبدالله بن نور الله، عوالم العلوم و المعارف و الاحوال - الامام علی بن ابی طالب (علیه‌السلام)، ج ۱۱، ص ۸۹۸، محقق، مصحح، موحد ابطحی اصفهانی، مجد باقر، قم، مؤسسه الامام المهدي (عجل‌الله فرجه الشریف)، چاپ دوم، ۱۳۸۲ش.
۵. [↑](#) بخاری، مجد بن اسماعیل، الجامع المسند الصحیح المختصر من امور رسول الله و سننه و ایامه (صحیح البخاری)، محقق، مجد زهیر بن ناصر الناصر، شرح، تعلیق، دب الیغا، مصطفی، ج ۴، ص ۱۸۷، بیروت، دار طوق النجاة، چاپ اول، ۱۴۲۲ق.
۶. [↑](#) ابن بطریق، یحیی بن حسن، عمدة عیون صحاح الاخبار فی مناقب امام الابرار، ص ۳۹۷، قم، مؤسسه النشر الاسلامی، چاپ اول، ۱۴۰۷ق.
۷. [↑](#) ابن ابی طاهر، احمد، بلاغات النساء، ص ۲۵۴، قم، الشریف الرضی، چاپ اول.
۸. [↑](#) ابن منظور، مجد بن مکرم، لسان العرب، محقق، مصحح، میر دامادی، جمال الدین، ج ۱۵، ص ۴۸۶، بیروت، دار الفکر للطباعة و النشر و التوزیع، دار صادر، چاپ سوم، ۱۴۱۴ق،
۹. [↑](#) ثعلبی نیشابوری، احمد بن ابراهیم، الكشف و البیان عن تفسیر القرآن، ج ۹، ص ۲۰۰، بیروت، دار احیاء التراث العربی، چاپ اول، ۱۴۲۲ق.

منبع

[پایگاه اسلام کوئست برگرفته از مقاله « شعر خواندن حضرت زهرا برای فرزندانش » تاریخ بازبینی ۰۳/۰۶/۱۳۹۳.](#)